

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Рада молодих вчених

РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ: РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Тези III-ї Міжнародної науково-практичної конференції

**26 – 27 березня 2015 року
Дрогобич**

Дрогобич
Посвіт
2015

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 3 від 26 лютого 2015 року)*

УДК 371.1:001(08)

ББК 74.04я43

Р 64

Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи : тези III-ї Між-народної науково-практичної конференції молодих вчених (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 26 – 27 березня 2015 року) / [редактори-упорядники: В. Ільницький, А. Душний, І. Зимомря]. – Дрогобич : Посвіт, 2015. – 360 с.

ISBN 978-617-7235-50-6

Видання містить доповіді III-ї Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи». Молоді та досвідчені науковці висвітлюють актуальні питання в галузях педагогіки, психології, мовознавства та літературознавства, мистецтвознавства, історичних, природничих та економічних наук, біології, екології, охорони навколишнього середовища, туризму, фізичного виховання та реабілітації. Матеріали стануть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів.

УДК 371.1:001(08)

ББК 74.04я43

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – доктор педагогічних наук, професор

Ільницький В.І. – кандидат історичних наук, доцент

Душний А.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент МАНПО

Зимомря І.М. – доктор філологічних наук, професор

Грибок Н.М. – кандидат педагогічних наук, доцент

Дмитрів І.І. – кандидат філологічних наук, доцент

Жигайло О.О. – кандидат психологічних наук, доцент

Вовк О.В. – кандидат філологічних наук, доцент

Жовтани Р.Я. – кандидат філологічних наук, доцент

Лешко Р.Я. – кандидат фізико-математичних наук, доцент

Хавула Р.М. – кандидат психологічних наук, викладач

Бринзя І.В. – викладач кафедри екології та географії

Рецензенти:

Скотна Надія Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри практичної психології, ректор Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Падалка Галина Микитівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри фортепіанного виконавства та художньої культури Інституту мистецтв Національного педагогічного університету імені Михайла Драгоманова.

Астаф'єв Олександр Григорович – доктор філологічних наук, професор кафедри теорії літератури, компаративістики і літературної творчості Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

ISBN 978-617-7235-50-6

© В. Ільницький, А. Душний, І. Зимомря, 2015

© Посвіт, 2015

ЗМІСТ

БІОЛОГІЯ

Булавко О., Шкатула Ю. Вплив інокуляції насіння квасолі на її врожайність.....	12
Василенко О. Часова динаміка показників елективності живлення молосків роду <i>Lymnaea</i> (<i>Mollusca: Pulmonata</i>).....	13
Гойванович Н., Гункевич М. Гриби-продуценти та джерела надходження афлатоксинів в організм тварин.....	15
Дрозд І. Особливості поширення ялицевих дібров на території львівського Передкарпаття	16
Єремічук С., Осницька Я., Бурлука В. Використання схемо-графічних матеріалів у рамках вищої медичної освіти.....	18
Жиліщич Ю., Панас Н., Антоняк Г. Вплив кадмію на процеси енергетичного метаболізму в еритроцитах і клітинах кісткового мозку білих щурів	20
Краєвська Л., Шкатула Ю. Агроекологічні заходи вирощування квасолі.....	21
Кречківська Г. Вивчення видової різноманітності дикорослих рослин спортивно-оздоровчого табору «Смерічка» (урочище «Помірки»).....	22
Люсак А., Фурман В., Троцюк В. Вплив мінеральних добавок і добрив на біологічну активність торфових ґрунтів.....	24
Матис М. Валеологічна культура: сутність та особливості.....	25
Паламарчук А., Шкатула Ю. Дія гербіциду пульсар в агроценозах гороху.....	26
Першко І. Молоски роду <i>Lithoglyphus</i> фауни України.....	27

ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Бондар М., Бессонова О. Роль екологічних громадських організацій в екологічній освіті населення.....	29
Бриндзя І. Міграція важких металів у прісноводних екосистемах.....	30
Воронько В. Використання асиметрії морфологічних ознак плодів липи серцелистої <i>tilia cordata mill.</i> як інтегрального показника якості міського середовища	31
Головчук М. Особливості формування урожаю насіння рослинами сої залежно від інокуляції.....	33
Гунтік А., Андрюк О. Діагностика ранніх порушень іхтіоценозу річки як відгук на антропогенні зміни гідроекосистеми.....	35
Клименко М., Буднік З., Чернюк Н. Використання та якість води р.Ква в межах Дубенського району Рівненської області	36
Колодій В., Правдяк О. Використання екологічної стежки у навчально-виховному процесі учнів молодшого шкільного віку.....	38
Портухай О., Суходольська І., Шостак І. Оцінювання якості питної води на території Рівненської області.....	39
Сеньків В. Дослідження мінералізації субстрату стебницького хвостосховища	41

Чумак Ю. Музично-сценічні жанри у творчості Віктора Власова	117
Шариков Д. Особливості філософської теорії танцювального мистецтва за Платоном та Лукіаном	119
Шкільник Б. Різдвяні пісні (колядки) в хорових обробках українських композиторів (кінець XIX – перша третина XX ст.)	120

МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

МОВОЗНАВСТВО

Беднарчук М.-Р. Ярослав Радевич-Винницький про місце і роль мови в національному відродженні України	122
Вереш М. Класифікація богословських фахових текстів	123
Гурко О. Іntenція ствердження в функційних типах речень	125
Деркач В., Кулікова Т. Структура та національні ознаки мовленнєвого етикету.....	126
Драбов Н. Окремі труднощі при перекладі англійського дієприкметника	128
Єфімова О. Зіставлення військових реалій при вивченні іноземної мови у ВВНЗ	129
Калинич І. Проблеми української медичної термінології у сфері комбустіології та пластичної хірургії	131
Качмар О. Динамічне конструювання значення мовних одиниць	132
Корольова В. «Мовний меланж» у мовленні дійових осіб сучасних українських п'єс	134
Мельничук І. Вплив уявлень Ф. М. Достоєвського про «натуру» людини на архаїчний та міфологічний рівні опозиції «росіяни – іноземці».....	135
Мороз Т. Шляхи формування мовної компетентності особистості: науково-методичний підхід	137
Подольнячук О. Система вокалізму у творах Г. Хоткевича на прикладі оповідань «Самітник», «Bella donna», «Що бачила скеля?», «Гуцульський рік».....	139
Поліщук О. Переклад топонімів у формуванні міжкультурної компетенції індивіда	140
Рашкі Н. Роман «Таємний сад» Ф. Г. Бернет: мовні особливості портретних описів.....	142
Ригус В. Роль аргументації в сучасному політичному дискурсі.....	144
Стасюк Н. Специфіка вибору мовних засобів для вираження політичного заклику	145
Теплова М. Структура концепту «sustainable development» у сучасній англійській мові	146

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Артеменко Л. Традиції жанру пам'ятника в українській поетологічній ліриці	148
Вовк О. Емоційний потенціал дитячих оповідань Володимира Винниченка	150
Голомідова Л. Проблема національної ідентичності в новелістиці Роберта Музіля	151
Гурбанська С. Постмодерністський художній дискурс як цілісна комунікативна, когнітивно-концептуальна і семіотична єдність.....	153
Дмитрів І. Образ богопосвяченої особи в українській поезії міжвоєнного періоду XX століття	155

ника репрезентують на фонетичному рівні вокалізм та консонантизм. У мові його творів чітко виражений наголошений вокалізм:

а) голосний **а** у постпозиції після шиплячих і м'яких приголосних переходить в **е** (зрідка – в **і**): *Богу **де**кувати, що єми діждали такого дня* [2, 2], *Гедіку, просіт, аби ше **за**коледував* [2, 70];

б) характерне також укання перед складами з голосним високого і низького підняття ([у], [і]): *куждий, гуєуриє, прубуй, повуювати*. (Хоча інколи зустрічаються такі випадки перед складом з голосним низького підняття): *Ті самі птиці, що **бачуть** істотам* [2].

в) специфіка мови персонажів твориться за допомогою фонем у сильній та слабкій позиціях, зокрема на місці **и** у цих позиціях вжито **і**: *І коли я дивлюсь в ті глибокі очі її починаю міряти їх глибину та рівняти її за змістом других **дітячих** очей – страшно мені стає...* [3]. *Запалуєси свічу перед вівтарем без бога... себе до **крівавої** мислі. Але ж бо, **братіку**, її* [4].

Отже, система вокалізму аналізованих творів представлена зазначеними вище ознаками і є невід'ємною складовою ідіостилю Гната Хоткевича.

ЛІТЕРАТУРА

1. ЦДІАЛ. – Ф. 688. – Оп. 1. – Спр. 56 Новела «Що бачила скеля та літературні твори. назви яких не встановлені». Рукописи. – 121 с.
2. ЦДІАЛ. – Ф. 688. – Оп. 1. – Спр. 107. Гуцульський рік. – 84 с.
3. ЦДІАЛ. – Ф. 688. – Оп. 1. – Спр. 56. Самітник / Г. Хоткевич. – 121 с.
4. ЦДІАЛ. – Ф. 688. – Оп. 1. – Спр. 56. *Bella dona* / Г. Хоткевич. – 121 с.

Ольга ПОЛИЩУК,

з. Ужгород

ПЕРЕВОД ТОПОНИМОВ В ФОРМИРОВАНИИ МЕЖКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ ИНДИВИДА

Способность к успешной межкультурной коммуникации в период глобализации и расширения масштабов межгосударственного общения предполагает высокий уровень межкультурной компетенции, которая состоит из языковой компетенции и лингвострановедческой компетенции. Наряду с владением достаточным запасом языковых средств, для осуществления коммуникации с носителем иностранного языка необходимо пытаться выявить «экстралингвистическое» значение слова, с помощью которого можно осуществить связь лексической системы языка с внеязыковой действительностью. Таким образом, задачей лингвострановедения становится изучение языковых единиц, отражающих национальные особенности культуры народа, и языка как средства хранения культурно-исторической информации.

Представители лингвострановедческого направления изучения языка сосредоточивают свое внимание на исследовании разных пластов лексики как хранилища культурно-исторической информации о народе-носителе языка. Методологической базой исследований могут служить общетеоретические и методические положения, разработанные в научных трудах Е. М. Верещагина, В. Г. Костомарова, Т. Д. Томахина и др. Дифференцированный подход к проблеме переводческой ономастики предложен в трудах профессора Д. И. Ермоловича. Из последних его работ в этой области немалый интерес вызывают труды «Имена собственные на стыке языков и культур. Заимствование и передача имён собственных с точки зрения лингвистики и теории перевода» (2001 г.) и «Имена собственные: теория и практика межъязыковой передачи» (2005 г.).

Целью данной работы является попытка проанализировать изменения лексической системы языка под влиянием экстралингвистических факторов (геополитических изменений, развития межкультурной коммуникации) и проследить, как правильное наименование стран может влиять на формирование межкультурной компетенции индивида. Актуальность этого вопроса становится очевидной, если принять во внимание стремительные геополитические изменения в мире. Распад существовавших государств, появление новых территориально-государственных образований, мобильность населения и связанная с этим необходимость в большом количестве документов с указанием имени и названия территории, региона, страны на иностранном языке приводят к необходимости стандартизировать приемы перевода имен собственных. ИС можно считать опорными точками в межъязыковой коммуникации, в изучении иностранного языка и в переводе с него. Они исполняют функцию межъязыкового, межкультурного связующего звена. Так, недавние события, связанные со спорами о названии Персидского залива отражают значимость языковых единиц как надъязыковых символов, носителей культурного и даже политического значения для нации.

Название водоёма, разделяющего Иранское нагорье и Аравийский полуостров, за которым исторически закрепилось название «Персидский залив», является традиционным с древности. На почти всех картах, напечатанных до 1960 года, и в большинстве современных международных договоров, документов и карт этот водоём известен как «Персидский залив». Ослабление политического и экономического влияния Ирана в 70-х гг. и появление арабского национализма привели к использованию термина «Арабский залив» в нескольких арабских странах. Название «Арабский залив» официально используется в Лиге арабских государств и в документах ООН на арабском языке. Исламская Республика Иран, до 1935 также Персия, использует только термин «Персидский залив» и не признаёт названий «Арабский залив» или просто «Залив». Иран не считает последний вариант именования беспристрастным и рассматривает его использование как вклад в отказ от исторического названия. Так, в 2010 г. Иран пригрозил закрыть своё воздушное пространство для иностранных компаний, особенно из региона залива, если они не используют термин «Персидский залив» [2]. В 2004 году власти Ирана запретили Атлас мира, изданный Национальным географическим сообществом США, из-за того, что Персидский залив в нём обозначен как «Арабский залив» [1]. На церемонии открытия XVI Летних Азиатских игр 2010 года в Гуанчжоу Персидский залив был назван «Арабским заливом», из-за чего посольство Ирана в Пекине направило китайским властям ноту протеста.

В Иране крайне чувствительно реагируют на такие опшибки, утверждая, что название залива подтверждено многочисленными историческими, географическими и научно-исследовательскими документами. Использование же термина «Арабский залив» является, по мнению иранцев, искажением общепризнанных фактов и прямым оскорблением Ирана. Топоним здесь выступает средством национальной идентификации и инструментом сохранения исторической памяти.

Следующий пример иллюстрирует сложившийся в современной лингвистике и практике принцип главенства формы при формировании межъязыковых соответствий ИС. Африканское государство Côte d'Ivoire (фр.), бывшая колония Франции, потребовало в ООН в 1986 г., чтобы на других языках в официальный обиход были введены названия, отражающие не внутреннее содержание (Берег Слоновой Кости, рус.; Ivory Coast,

англ.), а внешнею форму. Используемые с того времени названия the Republic of Côte d'Ivoire (англ.), Кот-д'Ивуар (рус.) отражают свойство принадлежности ИС объекту, имеющее языковое, культурное и юридическое значение.

Вышесказанное позволяет отметить, что проблема интеграции компонентов культуры в процессе обучения иностранным языкам не теряет своей актуальности. Изменения экстралингвистического характера постоянно закрепляются в языке, поэтому представляется необходимым развивать лингвистическую компетенцию будущих переводчиков с учетом страноведческого элемента.

Данный аспект требует постоянного внимания в связи со множеством происходящих изменений и предлагает много материала для дальнейших исследований.

ЛИТЕРАТУРА

1. Власть Ирана запретила Атлас мира : [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://lenta.ru/world/2004/11/24/gulf/>

2. Spencer R. Iran Threatens Flight Ban over 'Persian' Gulf Name Row / Richard Spencer : [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/iran/7293430/Iran-threatens-flight-ban-over-Persian-Gulf-name-row.html>

Наталія РАШКІ,

м. Ужгород

РОМАН «ТАЄМНИЙ САД» Ф. Г. БЕРНЕТ: МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОРТРЕТНИХ ОПИСІВ

Портретний опис літературного персонажа – важлива складова будь-якого художнього твору, оскільки відіграє значну роль у створенні його цілісного образу. Метою цієї розвідки є проаналізувати використання найбільш характерні лексичних засобів у портретних описах персонажів у романі «Таємний сад» Ф. Г. Бернет. У художньому тексті центральним об'єктом зображення є людина, а всі події, ситуації, що описуються в тексті – засобом її всебічної характеристики. Свій погляд на сутність людських характерів автор художнього твору розвиває в системі створюваних ним образів дійових осіб, що втілюють у собі синтез художнього узагальнення і конкретної неповторюваної індивідуалізації у світі естетичного ідеалу митця [2, 84].

Мовні особливості портретного опису у художніх творах, написаних митцями в різні епохи, неодноразово ставали предметом детального вивчення лінгвістів. Портрет персонажа перебував у фокусі літературознавчих (В. Барахов, Б. Галанов, М. Ургмінцева) і лінгвістичних студій як у плані синхронії, так і діахронії. Вивчалися структурно-композиційний (С. Гончарова, Т. Іжевська), стилістичний (О. Горшенева, І. Краус), лінгвопрагматичний (Н. Борисенко) та лінгвокогнітивний (С. Селезньова) аспекти портрета. Однак, мовні особливості портретного опису в романі «Таємний сад» Ф. Г. Бернет ще не були предметом уваги дослідників.

Портрет – це важливий засіб, що творить характер героя. Вагому роль відіграє тут світогляд митця та його творча уява. Пильна увага письменників до портретів «ґрунтується на загальній закономірності, згідно з якою внутрішні психічні стани людей відбиваються в міміці, пантоміміці, динаміці мовлення» [3, 562]. Портрет виступає одним із засобів індивідуалізації персонажа. Окрім зовнішніх фізичних характеристик персонажа, він охоплює відомості про його зачіску, одягу, манери, аксесуари, тобто про те, що відображає смаки, пристрасті, звички – індивідуальність героя. Портрет, на відміну від пейзажу, визначає і соціальну приналежність персонажа, і входить до темпорального континууму тексту [1, 142].